

Cito kleunt

Laura had op de basisschool zeer veel moeite met rekenen, terwijl andere vakken goed gingen. Haar broer was juist goed in rekenen. De school zei: je moet jezelf ook niet met je broer vergelijken. Maar ook zonder zich met haar broer te vergelijken had ze problemen. Ze ging naar de tafel van de onderwijzer, liet het zich uitleggen, liep terug en dacht: wat zei hij nu ook al weer? Laura werd getest bij de schoolbegeleidingsdienst. Daar vonden ze dat ze faalangstig was.

Op de Cito-eindtoets behaalde Laura de volgende percentielscores: 60 voor taal, 4 voor rekenen, 81 voor studievoordigheden en 60 voor Wereldoriëntatie. Bij de machinerie die deze scores verwerkt zou er in zo'n geval toch een alarmbelletje moeten gaan rinkelen: hé, wat gek, zo'n groot verschil. Wat is er aan de hand met dat rekenen? Helaas, de Cito gaat blind te werk: gooit de scores op een hoop en berekent een advies gebaseerd op het totaal. Veel scholen weigerden daarom Laura voor hun havo-afdeling. Gelukkig wilde het Montessori Lyceum in Amsterdam Laura wel een kans geven. Daar heeft ze inmiddels - op een profiel zonder wiskunde - met goede cijfers havo-eind-examen gedaan.

Ik zie vaker bij cliënten zulke disharmonische profielen, en ben altijd verbaasd dat Cito daarmee onbekommerd aan het optellen en middelen slaat. Justus bijvoorbeeld scoorde 99 voor taal, 53 voor rekenen, 99 voor studievoordigheden en 100 voor wereldoriëntatie. Dat profiel zegt: dit is een jongen die denkt en leert op wvo-niveau, maar hij heeft een

rekenprobleem. De Cito zou zulke discrepanties niet moeten wegmoffelen, maar ze juist onder de aandacht van school en ouders brengen. Dan kan er tijdig ondersteuning worden geboden.

Als zulke verschillen optreden in een intelligentietest als de WISC wordt van disharmonie gesproken. Je bent als diagnosticus verplicht om daar rekening mee te houden in je rapportage. Neem het geval van Laura. Als je haar percentielscores naar IQ-scores omrekent zijn die: taal 104, rekenen 74, studievoordigheden 113, wereldoriëntatie 104. Bij de WISC gaan bij zulke verschillen de alarmbellen

De Cito zou zulke discrepanties niet moeten wegmoffelen, maar ze juist onder de aandacht van school en ouders brengen

rinkelen. Tien punten verschil is niet uitzonderlijk, maar dertig IQ-punten verschil tussen rekenen en taal is enorm. Daar kun je niet over gaan middelen. Als je dat toch doet, krijg je een totaalscore die eigenlijk nergens over gaat. Bij Laura is het gemiddelde van rekenen en taal 89. Maar Laura functioneert bij geen enkel vak op dat niveau. Ze is of veel beter, of veel slechter. Het gemiddelde is bij haar gewoon niet informatief over wat ze kan. Dus moet je dat ook niet als maat nemen voor je advies.

Bij de NIO, een ander instrument voor schoolkeuze advies, zijn ze inmiddels een

stapje verder. In een pas verschenen NIO-cahier¹ wordt verslag uitgebracht van een onderzoek naar de invloed van rekenmoeilijkheden op de NIO-uitslag. Die invloed blijkt groot te zijn. Leerlingen met een specifieke rekenstoornis scoren gemiddeld bijna 15 punten lager op de symbolische schaal van de NIO dan op de verbale schaal. Dat wordt vertaald naar een lagere totaalscore, van gemiddeld 7 punten.

In het cahier worden scholen gewaarschuwd om hiermee rekening te houden. Ik citeer: 'Leerlingen met rekenproblemen scoren, vergeleken met vergelijkbare leerlingen zonder rekenstoornissen, te

laag' op de intelligentie- en vorderingen-tests. Het advies voor het voortgezet onderwijs zal daardoor in de meeste gevallen ook (te) laag uitvallen. Wanneer rekening wordt gehouden met een dergelijke rekenstoornis kan het advies hoger uitvallen als adequate hulp wordt geboden!

Dat is een welkome, nuttige kanttekening bij de NIO-uitslag van heel wat leerlingen. Misschien kan de Cito hier een voorbeeld aan nemen?

1 H. van Dijk (2011). NIO en Rekenstoornissen. Amsterdam, Boom.

Dr. Marisca Milikowski is rekendeskundige en heeft samen met haar man een praktijk voor rekenen en dyscalculie (www.rekencentrale.nl). In Balans Magazine vertelt zij regelmatig over ervaringen met kinderen met rekenproblemen.